

TENAESTELIN

ጤና ይስጥልን

Årgång 57

Nr 1 Juni
2016

Medlemsblad för Svensk-Etiopiska Föreningen

Lars och Margareta Johanssons Etiopienhistoria spänner över många år. Bilden är tagen i november 2004 uppe på Entotto. Drygt ett år senare flyttade paret hem efter många år i landet. Fast det tog inte slut där. Sedan dess har de varit tillbaka flera gånger och haft nya uppgifter. Se artikeln sid 20-23. Foto: Pia Virving.

I Tenaestelin den här gången bl.a:

Rapporter från årsmötet sid 4-9 • Om torkan i landet sid 10-11

”Hiwotfaddrar” på besök i Addis sid 16-17 • Vårbasar hos EFS i Södertälje sid 18-19

Kunskapsutbyte mellan skolor i Västerås och Addis Abeba sid 24-25

TENAESTELIN

ᄒᄒ ᄒᄒᄒᄒᄒ

Ansvarig utgivare: Biniyam Wondimu
Tryck: Fyris-Tryck AB

Adressändringar

ska snarast meddelas till Örjan Åkerrén,
se adress nedan.

Manusstopp

Manus till nästa nummer skickas till
någon i redaktionskommittén senast den
1 november 2016 med e-post.

STYRELSE

Ordförande:

Biniyam Wondimu
Bergstigen 12
171 34 Solna
Tel: 08-524 88 387
E-post : biniyam.wondimu@ki.se

Vice ordförande:

Håkan Pohlstrand
Skottbacken 8, Vansö
645 92 Strängnäs
Tel: 0152-200 02

Sekreterare:

Jan Olof Gustavi
Sandbäcksvägen 92
144 62 Rönninge
Tel: 08-532 504 26
E:post: jog@adwa.se

Skattmästare/medlemssekreterare:

Per Wallgren
Åkervägen 36
756 51 Uppsala
Tel: 018-418 34 56
E-post: per.wallgren@sva.se

Örjan Åkerrén
Valloxvägen 40L
741 42 Knivsta
Tel: 018-34 15 90
E-post: orjan55@me.com

Övriga styrelseledamöter:

Wessen Beshah	08-603 80 20
Sven Britton	08-678 86 70
Anne Naglo	073-200 91 13
Ingegerd Nylander	08-30 34 56
Sonja Pohlstrand	0152-200 02
Josef Yohannes	070-740 20 93

Redaktionskommitté:

Pia Virving
Tel: 08-500 272 22
E-post: pia.virving@telia.com

Ingegerd Nylander
Tel: 08-30 34 56
E-post: ingeagerd.nylander@gmail.com

Sven Britton
Tel: 08-678 86 70
E-post: sven.britton@ki.se

Annika Smith
Tel: 072-544 68 25
E-post: annika.smith@comhem.se

Martin Hydén, webmaster
martin@martinhyden.se

Reseinformation:

Håkan Pohlstrand
Tel: 0152-200 02

Medlemsavgifter:

Medlemsavgiften är 250 kr per hushåll,
dvs alla personer som bor på samma
adress.
Avgiften betalas in på pg 45 97 88-6,
Svensk-Etiopiska Föreningen

Ordföranden har ordet

Förbindelserna mellan Sverige och Etiopien sträcker sig långt bak i tiden. I år är det 150 år sedan de första svenska missionärerna steg i land i Massawa, nuvarande Eritrea. Syftet var att försöka att ta sig till oromofolket i sydvästra Etiopien. Det lyckades nu inte förrän många år senare.

Den 15 mars firade man till minnet av 150 års mission en gudstjänst i Addis Ababa Mekane Yesus, på den plats där den förste svenske missionären i Addis, Karl Cederqvist, verkade mellan åren 1904-1919. Under sina år där startade han både en skola och en klinik.

På årsmötet berättade Viveca Halldin Norberg om bakgrunden till den doktorsavhandling hon skrev 1977. Den som handlar om svenskar i Etiopien mellan åren 1924-1952.

Svenska specialister verksamma inom ett brett område som: armén, flygvapnet, domstols- och polisväsendet, sjukvården och så vidare.

1954 blev Etiopien Sveriges första biståndsland. Det första hälsovårdsprojektet var byggnationen av den svensk-etiopiska barnkliniken i anslutning till Princess Tsahai Memorial Hospital. Åren mellan 1965 och 1980 var skolbyggenas år. Med hjälp av svenska biståndspengar, svenska fredskårister och i samarbete med lokala myndigheter och Ortsbefolkningen byggdes drygt 6 000 grundskolor.

På 1960-talet inleddes ett stort program för att utveckla förhållandena på landsbygden. Det omfattade projekt inom jordbruk, vattenförsörjning, naturresurser, marknadsföring och så vidare. Samarbetet kom sedan att fortsätta inom flera områden. Inte helt utan problem, det gick upp och ner. Dock försämrades relationerna mellan våra länder

rejält efter valet i Etiopien 2005.

Glädjande nog har relationerna under senare tid normaliserats och samarbetet har tagit fart inom flera områden. I januari besökte statsminister Stefan Löfven Addis Abeba. Den 21 april tog Sverige emot Etiopiens utrikesminister, Tedros Adhanom, för överläggningar.

Den bilaterala relationen spänner i dag över regionala och internationella frågor, handel, investeringar och näringslivskontakter, miljö/klimat och utvecklingssamarbete. Det svenska handelsutbytet med Etiopien håller på att utvecklas väl och flera svenska företag är verksamma i Etiopien. Telekomföretaget Ericsson tecknade nyligen ett större kontrakt och H&M, Bombardier Sweden och SweRoad är väl etablerade i landet. Det statliga investmentbolaget Swedfund investerar i Etiopien.

Svensk-Etiopiska Föreningen välkomnar den positiva utvecklingen och ser fram emot fortsatt ömsesidigt samarbete och vänskap mellan Sverige och Etiopien.

*Önskar alla våra medlemmar
en riktigt fin sommar!
Biniyam Wondimu*

Varierat program på årsmöte

Styrelsen har diskuterat möjligheten att utvidga föreningens biståndsverksamhet. På årsmötet presenterades ett förslag att bistå elever i en skola i ett ekonomiskt sårbart område i Addis Abeba med ett mål mat om dagen.

Många av barnen svimmar av hunger. Skolan ligger i svensk-norska skolans närhet och den skolan har sagt sig vara beredd att vara vår lokala part. Ett mål mat kostar 12 Birr per barn och dag.

Årsmötet gav föreningen mandat att gå vidare med planeringen av projektet i samarbete med svensk-norska skolan. Läs mer i årsmötesprotokollet §16 på sidorna 30-31.

Efter årsmötesförhandlingarna såldes lotter under kaffepausen. Alla vinster var etiopiska hantverksobjekt skänkta av Yvonne von Rosen. Tack Yvonne. Hela behållningen 4.625 kr blir grundplåten för skolmatsprojektet.

Först på programmet den 16 april stod årsmötet med Ingegerd Nylander som mötessekreterare och Biniyam Wondimu som mötesordförande.

Professor Fantu Cheru var under åren 2007 till 2012 forskningsledare vid Nordiska Afrikainstitutet i Uppsala. Tidigare har han varit verksam i Etiopien med United Nations Habitat och var under premiärminister Meles Zenawi rådgivare till Mi-

Astrid Assefa (t.v.) och Meaza Alemu Sjöman är ledamöter i valberedningen.

nistry of Urban Development, Housing and Construction. Professor Fantu beskrev den politiska situationen i Etiopien under de senaste decennierna, från en svår politisk kris 2005, med ett valresultat som chockerade det regerande partiet, kriget med Eritrea 1998-2000, och dagens situation med svår torka. Se Annika Smiths artikel på sidan 6.

Viveca Halldin Norberg, doktor i politisk historia vid Uppsala universitet, har rest tillbaka till Etiopien 40 år efter att hon skrev sin doktorsavhandling "Swedes in Haile Selassie's Ethiopia 1924-1952". Nu gav hon en målande beskrivning av hur hon sökte om tillstånd, och fick, att fotografera de dokument över svenskarna i kejsarens

et den 16 april

Föreningens ordförande, Biniyam Wondimu (t.h.) hälsar professor Fantu Cheru välkommen till mötet.

Tekeste Negash presenterade sin och Berit Sahlströms nyutkomna bok. "Woven into the Tapestry".

tjänst som hon behövde för sin avhandling. Läs Pia Virvings referat på sidan 8.

Tekeste Negash, professor emeritus i historia, tidigare medlem i Svensk-Etiopiska Föreningens styrelse, har tillsammans med sin livspartner sedan nästan fyrtio år, **Berit Sahlström**, vävare, skrivit en bok om de fem kvinnor, som de vill framhålla som skapare av Etiopiens historia. Mer om boken "Woven into the Tapestry" på sidan 7.

Text: Ingegerd Nylander

Foto: Aster Andersson

Tur hade Karin Liliequist som vann en av många fina priser skänkta av Yvonne von Rosen. Foto: Örjan Åkerren

Gott kaffe serveras alltid på EthioStar.

"Ethiopia at a Crossroad"

Fantu Cheru var en av talarna vid föreningens årsmöte den 16 april 2016. Fantu, som har både amerikanskt och etiopiskt medborgarskap, kan uppvisa ett imponerande CV. Jag har googlat på honom och bl.a. funnit att han doktorerat i ämnet Politisk Ekonomi och Stadsplanering vid Portland State University i USA, att han 2007-2012 varit verksam som forskningsledare vid Nordafrikanska Institutet i Uppsala, att han (1998-2001) verkat som FN-rapportör avseende Foreign Debt and Structural Adjustment till UN Commission for Human Rights i Geneve (1998-2001) och även verkat som rådgivare (senior external advisor) till den etiopiske ministern för Urban Development, Housing and Construction.

Som av en händelse hade bland andra två f.d. svenska ambassadörer i Etiopien skrivit ett inlägg med titeln "Ett folkmord hotar i Etiopien" på Svenska Dagbladets Debatt-sida den 12 april med anledning av den pågående svältkatastrofen. Hotet om folkmord uppgavs bl.a. vara "en följd av tvångsförflyttning". Inlägget bemöttes omgående av Etiopiens ambassadör i Norden och "debatten" avslutades.

Med anledning av ovanstående "debatt" inledde Fantu sin exposé över dagens ekonomiska och politiska situation i Etiopien med att kraftigt tillbakavisa de svenska ambassadörernas påstående att den pågående svälten och torkan beror på tvångsförflyttning.

I början av den pågående torkan tog det ett tag innan regeringen insåg vidden av denna. Men snart kom man igång med matsändningar till de drabbade områdena och detta innan man fick hjälp utifrån. Den etiopiska regeringen har även använt sin internationella valuta-reserv för att importera mat. Det största problemet har varit att få ut maten från hamnen i Djibouti. Påståendet att den etiopiska regeringens behandling av torkkatastrofen är jämförbar med folkmord

är således både löjligt och dumt, konstaterade Fantu.

Därefter övergick han till att prata om dagens läge i Etiopien och framför allt om regeringspartiet EPRDF (Ethiopian People's Revolutionary Democratic Front) som nu står inför en stor utmaning. Landet har i flera år haft

– och har fortfarande – en mycket god ekonomisk tillväxt och stora insatser har resulterat i att fattigdomstalet enligt en FN-rapport minskat med en tredjedel. Det som bidragit här till är, enligt nämnda rapport, främst satsningar på jordbruk och bättre levnadsförhållanden på landsbygden.

Enligt Fantu handlar utmaningen för regeringspartiet främst om att komma tillrätta med den ekonomiska ojämlikheten, att lösa såväl markfrågan som frågan om regionalt självstyre och – inte minst viktigt – att stävja korruption. Efter att EPRDF vunnit det senaste valet (2015) lät man utföra en s.k. "good governance survey" i landet och resultatet av densamma sände chockvågor hos det politiska etablissemangen.

Till följd av undersökningen avskedades omkring 2500 politiska ledare på mellan-nivå i Amhara-regionen, i Tigray-regionen avskedades 1500 politiska ledare och administrationen i Addis Abeba lät omkring 650 tjänstemän gå. Dessa avstängdes och även rättsliga åtgärder vidtogs.

Det är inte första gången som EPRDF står inför utmaningar och missnöjesyttringar, men varje gång partiet konfronterats med sådana har det varit ett tillfälle för förnyelse och reformer.

Fantu Cheru talade på föreningens årsmöte. Rubriken för hans föredrag var "Ethiopia at a Crossroad".

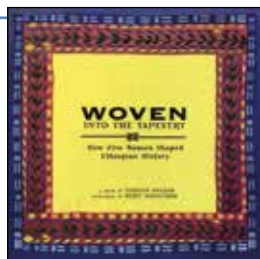
Foto: Aster Andersson.

Annika Smith

Woven into the Tapestry

Tekeste Negash, professor emeritus i historia, tidigare medlem i Svensk-Etiopiska Föreningens styrelse, har tillsammans med **Berit Sahlström**, vävare, skrivit en bok om de fem kvinnor, som de vill framhålla som skapare av Etiopiens historia. Tekeste har skrivit texten till boken "Woven Into the Tapestry" och Berit har vävt porträtt av de fem kvinnorna.

*Omslaget till
"Woven into the
Tapestry".
Foto: Berit
Sahlström.*

De fem beskrivna kvinnorna, som alla var kloka och dynamiska, är:

Kejsarinnan Ahyewa (Sofya), som införde kristendomen till Aksumriket under den första hälften av 300-talet. Att Ahyewa övergick till kristendomen var påverkan från två syriska unga kristna män som anlände till Aksum efter att deras skepp förlist nära Massawa.

Drottningen av Saba, Makeda, lade på 500-talet grunden till den etiopiska nationalstaten. Historien om drottningen av Saba finns i många versioner i många delar av världen. Om hon existerat eller är en legendarisk person debatteras. I den etiopiska traditionen ses Makeda alltså som en historisk ledare och grundare av den etiopiska staten och monarkin. Som mor till Menelik, grundare av den solomonska dynastin i Etiopien som varade i 1 600 år fram till 1974, betraktas Makeda som mer betydelsefull än sonen.

Drottning Eleni försvarade kristendomens fortsatta dominans. Eleni föddes som muslim, dotter till kungen av Hadya, men konverterade till kristendomen efter giftermål med den kristne kungen Zara Jacob. Under åren 1478-1520 var hon den mest inflytelserika politiska ledaren i Etiopien. Eleni var mycket kunnig i religiösa och politiska frågor och anlätades som kunglig rådgivare till flera etiopiska kungar. Hon sökte och fick hjälp av portugiser att bekämpa islams utbredning i regionen. (läs mer om Eleni på sid 32.)

Drottning Taytu stred för Etiopiens fortsatta självständighet. Taytu ingick äktenskap med Menelik II 1883, hennes femte äkta man. Hon var en politiskt och militärt mäktig kvinna, som hade sin egen armé med mellan tretusen och

femtusen soldater och deltog i flera krig, som slaget vid Adwa 1896.

Taytus styrka som diplomat och militär strateg räddade Etiopien från att bli en italiensk koloni.

Sylvia Pankhurst var dotter till Emmeline Pankhurst, frontfigur för Suffragetterrörelsen, som stred för kvinnors rösträtt. Sylvia deltog också i rörelsen för rösträtt, även efter att modern och systemen Christable lämnat den 1917.

Från 1920 fokuserade Sylvia på att belysa farorna med fascism och nazism och dess påverkan på fred i Europa och i världen. I veckotidskriften *New Times and Ethiopia News*, som kom att ges ut regelbundet i tjugo år, drev Sylvia Pankhurst en oförtröttlig kamp för Etiopiens motstånd och mot Italiens fascistregim.

1943 inbjöd kejsaren henne till Addis Abeba och hon fick motta den förnämsta medalj som någonsin utdelats till en utlänning. 1956 blev Etiopien hennes andra hemland och hon avled i Addis Abeba 1960.

Tekeste Negash och Berit Sahlström förtjänar all heder för denna bok, som lyfter fram kvinnors betydelse och inflytande i Etiopiens såväl politiska som militära och kulturella historia genom 1600 år. Något som historiker i stort förbisett. Hoppas att detta inspirerar andra författare till historiska dokument att tänka i samma banor.

Utgiven av Tsehai Publishers 2016, finns ännu bara på engelska. www.tsehaipublishers.com

Boken kan beställas från tekeste.negash@gmail.com. Pris 200 kr plus porto.

Inggerd Nylander

Berättade på årsmötet om bakgrunden till si

När Viveca Halldin Norberg äntligen fick sitt visum till Etiopien för att under fyra månader forska för sin doktorsavhandling "Swedes in Haile Selassie's Ethiopia 1924-1952" blev det bråttom. Bara 36 timmar efter det att visum beviljats satt hon på ett plan till Addis Abeba. Det var den 8 januari 1973.

Viveca hade inom ramen för sin tjänst på Nordiska Afrikainstitutet i Uppsala 1971 skrivit en handbok för utresande experter till Etiopien. Av den framgick det att den etiopiska regimen som svar på ELF:s (Eritrean Liberation Front) gerillaattacker förstört åtskilliga eritreanska byar med resultat att många människor dödats. Denna information som visserligen var sann misshagade den etiopiska regimen. Därav visumproblemet.

- Jag var inte alls politiskt engagerad. Min roll var forskarens och som sådan håller man sig till fakta.

Viveca fick sent omsider sitt visum sedan ärendet hamnat på ministernivå.

Uppslaget till doktorsavhandlingen kom från "The Institute of Ethiopian Studies" i Addis Abeba. Man undrade om inte någon svensk historiker kunde skriva om svenskarnas tidiga insatser i Etiopien. Svenska missionens arbete var välkänt, men varför kom så många andra svenskar?

- Jag antog utmaningen. Att det kom att gälla åren 1924-52 berodde på att Kejsare Haile Selassie (då Ras Tafari) 1924 besökte Sverige och att kontakterna emellan våra länder då började. 1952 inleddes det första organiserade biståndet från svensk sida, det som senare blev NIB, därefter Sida.

- Redan innan jag reste ner intervjuade jag många etiopienveteraner, däribland Frida Hylander, Carl-Gustaf von Rosen, Gunnar Jarring och Per Stjärne.

*Viveca
Halldin
Norberg på
årsmötet.
Foto: Aster
Andersson*

Viveca kom att göra flera resor till Etiopien. Syftet var att besöka så många platser som möjligt där svenskar varit verksamma, att intervjuar nyckelpersoner och att få tillgång till olika dokument.

Arbetsrum fick hon på svenska ambassaden, men en stor del av tiden tillbringades ute på fältet. Hon reste för det mesta ensam. Med bil, buss eller tredjeklasståg bl. a. till Harrar, Dire Dawa, Wollega, Nakamte, Bodji, Eritrea, Arusha.

- Dåvarande Svensk-Etiopiska kompaniet hade mycket dokument. Jag hittade arkivet av en slump, sedan det kastas ut på gården i samband med renovering av kon-toret. Alla papper kördes till ambassaden, men jag hann då inte gå igenom dem. Nu finns de i Riksarkivet i Stockholm.

Viveca gjorde tre stora intervjuer med minister Abebe Retta. Flera gånger hade hon kontakt och talade med flygvapenchefen Assefa Ayene. Båda avrättades av Dergen i november 1974 tillsammans med ett stort antal övriga före detta högt anställda i statlig tjänst.

En intervju med kejsare Haile Selassie hägrade. Det tog tid innan hon kom så långt. Abebe Retta hjälpte till. Hon kallades till informationsministeriet, som tyckte att frågorna var för många.

Det tyckte också kejsarens kanslichef Tafarra Work som fungerade som tolk när intervjun äntligen blev av. Under den 18 minuter långa audiensen fick hon dock ställa samtliga frågor till kejsaren.

Nästa gång Viveca reste ner till Etiopien hade Dergen tagit över. Hon hade för avsikt att, trots att kejsaren nu var avsatt, göra ett nytt försök att komma in i Security department, som kejsaren lovat. Ingen forskare hade dittills släppts in. Vid tidigare besök hade man skylt på att nycklarna var borta till de utrymmen där de för henne intressanta akterna förvarades. Samma person som tidigare haft en underordnad befattning hade nu befordrats till arkivchef. När Viveca steg in genom dörren möttes hon av orden:

- Hello Miss Halldin, I have the keys!

Hon fick, bevakad av beväpnade vakter, mikrofilma materialet, vilket senare skulle ha varit omöjligt.

Ett knappt år senare när Viveca besökte Etiopien hade Dergen inlett den "röda terrorn".

I maj 1977 var så avhandlingen klar och när Svensk-Etiopiska Föreningen 2002 fyllde 50 år fick föreningen Vivecas tillstånd att trycka en andra upplaga av hennes bok "Swedes in Haile Selassie's Ethiopia 1924-1952". 320 s. Säkert har många av er läst den. Om inte kan den beställas direkt från Viveca, tel 0707 250 294 (pris 100 kr + porto).

Text: Pia Virving

*Claes-Göran
Landergren*

Svensk-Etiopiska Föreningens ordförande under åren 1993 till 2000, Claes-Göran Landergren, avled den 24 januari i en ålder av 93 år.

Han valdes in i styrelsen 1988 och var först klubbmästare och vice ordförande. Under hans tid som ordförande var "Ett annorlunda Etiopien" ett genomgående tema för föreningens aktiviteter. Etiopiens folk, historia, kultur, flora och fauna skulle framhållas, i motvikt till den negativa bild av landet media förmedlade.

I Tenaestelin juni 1994 introducerades spalten Ordföranden har ordet, också på initiativ av Claes-Göran.

Som svensk officer tjänstgjorde Claes-Göran Landergren i Korea 1956 och vid Gazabataljonen 1965. Vistelsen i Ostasien och Mellanöstern resulterade i en bok: Kors och tvärs i en föränderlig värld. Under hemresan från Korea över Kina, Burma, Nepal och Indien kommer han i kontakt med det traditionella Indien och upplever även som rödakorsman Palestina och Libanon i kris.

Efter rödakorstjänstgöring i Bangladesh 1972 sadlade han om, tog avsked som aktiv officer och blev anställd som internationell chefsdelegat för Internationella rödakorsfederationen och initiativtagare till ett katastrofförebyggande program som omfattar Etiopiens alla regioner 1983-1986. Efter de tre åren i Etiopien skrev han boken: Annorlunda färdvägar: Etiopien 1983-1986.

Claes-Göran var en sann humanist, hans engagemang för de svaga i samhället var äkta. Han arbetade ideellt för Röda Korset i Solna efter sin pensionering och var medlem i Stockholmsdistriktets styrelse.

Vi minns honom som en engagerad ordförande, alltid vänlig och tillmötesgående. Claes-Göran efterlämnar hustrun Margit och barnen Peter och Christine samt barnbarn. Svensk-Etiopiska Föreningen har överlämnat en gåva till föreningen Hylte hjälper Debre Zeyt till Claes-Görans minne.

Ingegerd Nylander

Värsta torkan på 30 år i Etiopien

Etiopien upplever nu den värsta torkan på 30 år. Hårdast drabbade är norra Somali- och Afar-regionerna och delar av närliggande regioner. Drygt 18 miljoner människor är i behov av hjälp. Av dem täcks, enligt Sidas hemsida, drygt åtta miljoner av ett inhemskt skydds nätprogram, medan drygt 10 miljoner är i behov av humanitära extrainsatser.

Uteblivna regn som ett resultat av väderfenomenet El Niño ligger bakom torkan. Inom flera av de värst drabbade områdena har nederbörden varit 65% lägre jämfört med den normala och tillgången på vatten ligger under 35% av ordinarie tillgång. Stora skördar har förstörts och betesdjur har dött av brist på mat och vatten. Man räknar med att matproduktionen i de berörda områdena minskat med 50-90%.

Det är inte bara Etiopien som drabbats utan fler länder i södra och östra Afrika.

Det uppskattas att omkring tre miljoner barn i Etiopien fått avsluta sin skolgång på grund av matbristen och att 200 000 personer drivits på flykt.

Redan för ett år sedan aviserade den etiopiska regeringen att läget var allvarligt, men då bedömde man att man själv skulle klara av krisen. I höstas insåg man att situationen var så pass alarmerande att man inte själv skulle gå i land med den. På Sidas hemsida skriver Anneka Knutsson, biståndsråd på svenska ambassaden i Addis Abeba:

– Etiopien har tagit ett starkt ledarskap i responsen och har under lång tid utvecklat system och program som förhindrat en långt svårare kris. Den starka tillväxten i landet har också gjort att Etiopien själv kan bidra finansiellt på ett helt annat sätt

Inom flera av de områden som drabbats av torkan har nederbörden varit 65% lägre än den normala.

än tidigare, men det räcker inte till i den här mycket svåra situationen som uppstått.*

Hjälpen utifrån kanaliseras till största delen via FN:s World Food Program, dit en betydande del av Sidas hjälp går, samt flera andra organisationer t.ex. UNICEF, Röda Korset, Rädda Barnen och så vidare.

Finansieringsbehovet 2016 beräknas till en miljard dollar. Hittills har den etiopiska regeringen bidragit med 370 miljoner dollar, enligt artikeln på Sidas hemsida.

En komplikation när det gäller förnödenheter utifrån är att hamnen i Djibouti har begränsad kapacitet.

Erik Johansson, missionssekreterare inom EFS, besökte Etiopien i februari och under en internationell kväll strax efteråt på EFS kansli berättade han om sina intryck från resan.** Han förklarade att de stora organisationerna är på plats i de regioner där hjälpbehovet är som allra störst och att EFS därför bestämt sig för att koncentrera sig på Tigray och de mest utsatta områdena där. Samarbete har inletts med Mekane Yesuskyrkan i Mekelle, där Desta Hadera är regional utvecklingschef.

Erik Johansson berättar hur han reste runt med Desta i en del av Tigray och hur torkan slagit olika hårt.

Ett stort bekymmer är att skolbarn tas ur skolan när maten tryter och att familjerna söker sig någon annanstans. Därför beslutade EFS att under mars-april ge en miljon kronor till 400 000 portioner näringsgröt för 10 000 barn i 20 skolor.

Hur har det gått? Jag läser på EFS hemsida att initiativet slagit mycket väl ut.*** Att barn som tidigare inte orkat gå till skolan fått ny energi och orkar följa med i skolarbetet. Desta Hadera berättar att barn som tidigare lidit av sjukdomar som en följd av undernäring tillfrisknat, men att behovet av mathjälp behövs tills nästa skörd kommer, vilket inte blir förrän i december 2016.

EFS fortsätter nu sin insamling och hoppas på att få in fem miljoner kronor.

Se: <http://www.efs.nu/etiopien-svalter/>

Text och bilder: Pia Virving

*<http://www.sida.se/Svenska/aktuellt-och-press/nyheter/2016/februari-2016/torka-i-etiopien/>

** <http://efisplay.nu/internationell-kvall-etiopien-svalter/>

*** <http://www.efs.nu/varsta-torkan-pa-over-50-ar-men-hjalpenar-fram/>

Två dagars landsorg i Etiopien

I gryningen den 16 april tog sig tungt beväpnade militanter, tillhörande Murle-stammen i Sydsudan, in i Gambella-regionen i sydvästra Etiopien. Där attackerade de tretton kebeles i Anuak- och Nuerområdena. 182 människor dödades och 102 bortrövades, varav de flesta var barn. De tog även med sig mer än 2000 nötkreatur.

Med anledning av denna avskyvärda attack utlyste den etiopiska regeringen landsorg den 20 – 21 april. Mer om detta finns att läsa på Etiopiska Ambassaden i Nordens hemsida.

Stort som smått, alla bidrag av allmänintresse är välkomna. Även korta som exempelvis det här om vännen Tadesse i Bishoftu och hans lysande idé. På fritiden började han producera flytande tvål hemma på altanen. Tvålen hålls på plastflaskor, som plockats upp när de slängts i naturen, och säljs sedan till affärer. En miljöinsats som dessutom ger en extrainkomst. Tadesse har stora planer för framtiden. Text och foto: Pia Virving

Bidrag till Tenaestelin

Tenaestelin är en medlemstidning. Det är viktigt, tycker vi, att den speglar medlemmarnas erfarenheter av Etiopien. Både det som hänt, men framför allt det som är aktuellt just nu.

Många av våra medlemmar som bott och verkat i Etiopien har fortfarande knytningar dit i form av olika kontakter och projekt. Och de som inte bott där är oftast medlemmar för att de haft det eller har det i dag. Tenaestelin skulle vilja fånga upp mer av det.

Jobbigt att skriva? Får vi bara uppslag kan vi formulera frågor. Med svarens hjälp skriver vi sedan en artikel som naturligtvis skickas för godkännande. Bilder är viktiga förstås. Men det brukar inte vara något problem.

Har du en idé, hör av dig till någon i redaktionskommittén!

De var Etiopienbesökets hö

*Om svenskar i
Etiopen 1924-1952
handlade Vivecas
doktorsavhandling.*

I förra numret av Tenaestelin skrev Viveca Halldin Norberg om hur hon kom tillbaka till Addis Abeba efter 40 år. Hon berättade om sina intryck av staden och om det arbete hon under tre perioder 1973-75 gjorde i landet för sin doktorsavhandling. Den som handlade om svenskar i Etiopien under 1924-52. Här fortsätter hennes berättelse.

Besöken hos Girma Wolde Giorgis var givetvis resans höjdpunkt. Den 5 april hade jag skrivit ett artigt brev till honom, då jag erinrade om mitt möte med honom nästan 40 år tidigare. Såväl de frågor jag ställde till honom 1974, som dem jag nu ville ställa bifogades. Den pensionerade översten, Asfaw Ayelign, som var mig behjälplig, förmedlade brevet till Girma via en god vän.

Intervjun beviljades och bestämdes till den 17 april. Asfaw körde oss till Girmas *compound* som ligger flera kilometer från centrum. Girma har gjort en häpnadsväckande karriär. Han fick som 21-åring (1945) arbete som radiokommunikatör vid flygvapnet, där Carl Gustaf von Rosen var chef. Karriären kröntes då han 2001, av ett enhälligt parlament, valdes till den

Att få träffa förre presidenten Girma Wolde Giorgis och ställa frågor till honom var en av resans höjdpunkter, tycker Viveca.

andre presidenten för *Federal Republic of Ethiopia*. Han avgick 2013, vid 88 års ålder, efter två mandatperioder.

Under Mengistu Haile Mariams turbulenta regim 1974-91, vistades Girma i Eritrea. Han arbetar dock fortfarande för att uppnå en varaktig fred mellan Etiopien och Eritrea, något som han i ett TV-tal den 5 januari 2014 kallade sin sista och viktigaste strid.

Den nu 91-årige Girma tog emot Asfaw, min livskamrat Eric De Geer och mig i sitt kontor, sittande vid sitt väldiga skrivbord, överlastat med gåvor från statsmän etc. Vid sidan av bordet stod den etiopiska flaggan. På väggarna hängde mängder av foton och gåvor. I ett angränsande rum satt Girmas sekreterare samt en assistent. Girma var mycket älskvärd och ville att jag skulle sitta bredvid honom vid skrivbordet under intervjun.

I brevet hade jag nämnt att han efter intervjun 1974 förde mig till en skräddare och lät sy en mycket vacker rikt broderad etiopisk dräkt. Jag inledde intervjun med att visa honom ett foto där jag, iförd den vackra klänningen, står lagerkrönt tillsammans med min pappa framför Uppsala universitet

öjdpunkter!

efter doktorspromotionen den 3 juni 1977. Han betraktade fotot noga och sade sig komma ihåg mig och bad att få fotot.

Intervjun varade en dryg timme. Efter mina 19 frågor verkade Girma en aning trött.

Efter ett par dagar återkom vi för att komplettera intervjun. Stämningen var då mycket öppen och avspänd. Han berättade att han under sin tid vid flygvapnet under 1940-talet, då han var ung, betraktade Carl Gustaf von Rosen som en far. Vi talade även om kejsaren. Girma vet att jag intervjuat honom.

Bland frågorna jag ställde kan nämnas:

- **Var kejsaren helt informerad** om den stora hungersnöden som drabbade Etiopien i början av 1970-talet. Kunde den ha undvikits om logistiken för distributionen av brödsäd hade fungerat och den politiska viljan funnits?

Svar: Det var många högt uppsatta personer som hade intresse av att undanhålla kejsaren sådan information, eftersom den skulle påvisa att de var inkompetenta. Hungersnöden kunde ha undvikits med bättre logistik.

- **Kunde revolutionen 1974** ha undvikits? Gjorde kejsaren några avgörande misstag? Borde kejsaren ha abdikerat till förmån för någon yngre medlem av familjen efter kuppförsoket 1960?

Svar: Kejsarens avgörande misstag var att han inte var mottaglig för den kritik som trots allt framfördes. Han vägrade att släppa ifrån sig något av makten, utan ville ha full kontroll över allt. Det klarade han inte. På frågan om abdikation svarade han "maybe".

- **Skulle Dergens förste ordförande,**

Till stor hjälp för Viveca vid mötena med f d president Girma var Asfaw Ayelign, pensionerad överste.

Aman Andom, som var eritrean, ha kunnat lösa den politiska situationen i november 1974 utan blodspillan? Kunde han ha löst konflikten med Eritrea på fredlig väg?

Svar: Det kan man inte veta. Aman hade också fiender. Situationen var komplicerad. Det är möjligt att han kunnat lösa konflikten med Eritrea på fredlig väg.

Girmas vänlighet och mentala spänstighet, trots hög ålder och vacklande hälsa, liksom hans imponerande gestalt, gjorde starkt intryck på mig. Han blev inte det minsta irriterad när tekniken inte fungerade, utan lät oss rumstera på skrivbordet.

Överste **Asfaw var den** som såväl ordnade intervjun med Girma och som vid flera tillfällen såg till att logistiken fungerade. Utan honom hade resan knappast blivit av. Efter den första intervjun med Girma var vi hembjudna till en traditionell etiopisk lunch i Asfaw och hans hustru Sabas vackra och smakfullt inredda hem, beläget i ett avskilt bevakat modernt villaområde.

Efter det på etiopiskt vis tillagade kaffet samtalade jag med Asfaw om svenskarna i det etiopiska flygvapnet. Dagen efter kom Asfaw till Ras hotell för att bli intervjuad. Han hade fått frågorna i förväg. Han berättade om sin utbildning, sin karriär, om revolutionen 1974 och de följande åren då han var diplomat i bl. a. Kenya, Pakistan samt Afghanistan. Det blev ett trevligt samtal mellan två ungefär jämnåriga forskare. Jag ser med spänning fram emot att få läsa hans bok om etiopiska flygvapnet i engelsk översättning.

Dagen efter den första intervjun med Girma Wolde Giorgis var vi inbjudna till en privat lunch hos ambassadör Jan Sadek i residenset på ambassadområdet. Ambassadörens närmaste medarbetare, ambassadrådet Karin Wallensteen, som liksom jag vuxit upp i Uppsala, samt journalisten Irma Norman deltog i lunchen. Det blev ett animerat samtal under en utsökt lunch.

Jan och Karin gav nyttig och intressant information om dagens läge i Etiopien. Jag berättade om några roliga och spännande episoder från mina forskningsår under början av 1970-talet. Det var trevligt att återse ambassaden, där jag tillbringade fyra arbetsfyllda månader vintern 1973. Jag fick disponera ett rum i en utrymd tjänstebostad

Samtal med prästen Jonas Nordin uppe på Entotto.

på ambassadens område för att ha en säker arbetsplats. Min audiens hos kejsaren ett par dagar före min hemresa firades med lunch i residenset, med dåvarande ambassadören Lars Hedström som värd. Det var intressanta månader som jag minns med värme.

Torbjörn Toll är präst i Svenska kyrkan. Han bor med sin familj i en anspråkslös men trevlig villa i en medelklasstadsdel en bit vid sidan av de stora trafiklederna. Vi hade ett intressant samtal om kyrkans arbete i Addis Abeba. Vi blev därefter bjudna på kvällsmat tillsammans med familjen.

Lördagen den 18 april besökte vi Entotto, där jag tillbringade mycket tid hos Stig Jonsson och hans familj 1973. Nu skulle vi träffa missionärsparet Jonas och Victoria Nordin som båda arbetar inom Mekane Yesuskyrkan. Jonas är präst och Victoria socionom, som arbetar med sociala frågor. Vi blev bjudna på lunch – injera och wot, som vi åt på etiopiskt vis. Intervjun ägde rum i parken mellan husen.

Vi talade ganska mycket om Mekane Yesuskyrkans inställning i olika sociala frågor såsom samkönade äktenskap. Mekane Yesuskyrkan är stark motståndare till sådana, något som orsakat ganska svåra spänningar

Svenske ambassadören i Addis Abeba, Jan Sadek, hälsar välkommen till lunchen på residenset. Foto: Pia Virving.

Besök i Fride Hylanders hydda på Entotto som nyligen renoverats.

mellan de båda kyrkorna. Vi besökte även doktor Fride Hylanders hydda, som nyligen renoverats. Fride tillbringade stora delar av sitt liv i Etiopien. Det blev en synnerligen intressant eftermiddag.

När vi återkom från Entotto kom Hanna-Karin Hecharne f. Stark, med maken Workaneh på besök. Vi träffades senast i Harrar våren 1973, då Hanna-Karin var missionär. Det blev ett både oväntat och mycket trevligt återseende, med många intressanta samtalsämnen. Hanna-Karin är numera pensionär och bosatt i Addis Abeba. Jag fick telefonkontakt med henne i Addis Abeba. Vi åt middag tillsammans i Ras hotell.

Rita och Richard Pankhurst besökte vi på hemresedagen, den 20 april. Båda är liksom Eric födda 1927. Rita har varit bibliotekarie vid universitetet i Addis Abeba. Professor Pankhurst var under många år chef för *Institute of Ethiopian Studies*. Han gav i slutet av 1960-talet uppslaget till mitt avhandlingsämne om det svensketiopiska samarbetet, som då nyligen firat 100-årsjubileum. Jag hade då påbörjat min forskarutbildning och antog utmaningen.

Han blev sedan min handledare när jag var gästforskare vid Institutet. Jag fick

En annan höjdpunkt under resan var besöket hos Rita och Richard Pankhurst. På bilden paret tillsammans med Eric De Geer.

bästa tänkbara arbetsförhållanden och blev nästan som en medlem av familjen. Vi hade många inspirerande och lärorika samtal. Vi gjorde även många intressanta utflykter tillsammans med barnen Alula och Helen. De är nu båda professorer. Det blev ett känslösamt möte. Vi har inte träffats sedan de besökte mig i Uppsala 1978. Richards hälsa är vacklande, men makarna är fortfarande verksamma. Den första delen av deras memoarer *Ethiopian Reminiscences. Early days* publicerades 2013. Jag hoppas att de ska kunna slutföra den andra delen.

Makarna bor kvar i det hus som Richards mor den engelska suffragetten och etiopienvännen Sylvia Pankhurst fick av kejsaren på 1940-talet. En gata i Addis Abeba är uppkallad efter henne.

Avslutande kommentar: Intervjuerna med Girma Wolde Georgis och besöket hos makarna Pankhurst blev utan tvekan resans höjdpunkter. Det kändes nästan högtidligt att som pensionär, med barn och barnbarn, efter 40 år få återse sin gamla forskarmiljö och personer som jag träffade som ung entusiastisk forskare. Det kändes samtidigt vemodigt att de flesta numera är döda – flera av dem mördade under en omänsklig regim. Detta länder till eftertanke.

Text: Viveca Halldin Norberg.

Bilder: Eric De Geer.

Hiwotfaddrarna mycket vil

Ulla Råbock och hennes dotter Hanna Mulugeta driver föreningen Hiwotfaddrar sedan 2005. Runt årsskiftet besökte de Etiopien. Här en rapport:

Under julen var vi i Addis Abeba och följde med Yodit, ansvarig för HIDA:s* fadderverksamhet, ett par dagar för att se vad hon gör och hur våra fadderbarn har det.

Yodit arbetar både administrativt på kontoret och praktiskt ute med barnen och besöker dem på skolorna och hemma.

*HIDA (Hiwot Integrated Development Association)

Vi är först med på kontoret, där vi träffar Masresa, som har kommit för att hon ska få ett brev från sin fadder Lena översatt. Masresa förlorade båda sina föräldrar som liten och har haft Lena som fadder i nästan 10 år.

”Lena betyder jättemycket för mig, hon är min vän. Hon stöttar mig när det inte går så bra i skolan, hon uppmuntrar mig och motiverar mig att kämpa vidare. Det har inte gått så bra för mig i skolan så jag fick gå om åttonde klass, då var jag rädd att hon skulle bli besviken på mig och dra tillbaka sitt stöd, men det gjorde hon inte” berättar Masresa för oss innan hon börjar skriva sitt svarsbrev till Lena.

På eftermiddagen följer vi med Yodit på hennes hembesök i området där HIDA är verksamma. Det är ett fattigt område och förekomsten av hiv är hög. Husen är små och enkla och ligger tätt. Vi åker hem till Ekrem 8 år, Kalkidan 11 år och Meka som är 16 år. De är tre av de 80 barn och ungdomar som via vår organisation har faddrar i Sverige.

HIDA:s verksamhet består av mycket mer än fadderverksamheten. De hjälper och

Ulla Råbock och dottern Hanna Mulugeta som tillsammans driver föreningen Hiwotfaddrar i Sverige.

stöttar barnen på så många sätt – i deras studier, med att erbjuda ett skolbibliotek där de kan studera, i att få ordentlig mat (som är så viktigt för dem som medicinerar) genom samarbeten med restauranger runt om i stan och i behandling med bromsmedicin och vård för följsymptomen. Vi blir än en gång

Yodit Germame, ansvarig för HIDA:s fadderbarnsverksamhet, här i samtal med Masresa, ett av fadderbarnen.

ktiga för barnen

På väg att besöka en av skolbespisningarna som drivs av HIDA.

djupt imponerade av deras engagemang, kraft och kärlek för barnen.

Innan vi lämnar HIDA följer vi med Yodit på kontrollbesök till två skolbespisningar som HIDA ansvarar för. Det finns ingen allmän skolbespisning, så de här köken är speciellt för de barn som är hivpositiva eller mycket fattiga.

Den första matsalen vi besökte, den ni ser på bilden, ger mat till 100 små barn om dagen. Innan skolan börjar får de mjölk och bröd, och när vi kom dit så var det dags för lunch. De droppade in, en efter en, och såg lite förskräckta ut när vi stod där mitt i deras matrum. Yodit fick trösta en liten pojke som började gråta. De serverades pasta och grönsakssås. På nästa ställe vi besökte var det lite äldre barn som fick sin lunch och några av dem som arbetade i köket var föräldrar till våra fadderbarn.

2005 fick vi idén att hitta svenska sponsorer till barn i HIDA:s verksamhet, sedan dess har några av barnen blivit vuxna och lämnat organisationen. Stödet från HIDA och sponsorbidraget har varit helt avgö-

Dagens lunch – pasta och grönsakssås. Totalt får 100 små barn mat här varje dag.

rande för deras möjligheter. ”*De allra flesta har jobb idag*”, berättar Yodit ”*jag träffar de vuxna barnen i affärer, på frisersalonger och på liknande ställen. Några studerar vidare, just nu läser en första året på en public health utbildning, tre läser på college, två läser på universitet och en går på sjuksköterskeskola*”.

Varje gång vi besökt HIDA så har det blivit så tydligt vilken betydelse våra 200 kronor per månad har för de barn och ungdomar som får det. De är barn som annars skulle kunna ha svårt att fullfölja sin skolgång, svårt att få äta sig mätta varje dag och svårt att få vardagen att fungera.

Är du intresserad av att bli fadder till ett barn? Kostnaden alltså 200 kr/månad. Summan går oavkortat till barnet, inget till administration. En viss del sätts in på en bankbok i barnets namn med tanke på oförutsedda utgifter och framtida utbildning. Mer information: hiwotfaddrar@gmail.com

Hemsida: <https://sites.google.com/site/hiwotfaddrar/home>

*Text och bilder:
Ulla Råbock, Hanna Mulugeta*

Johan Lange, Carl Johan Carlsson och Per Eric Kjellberg – de tre första missionärerna liksom de 150 åren var i högsta grad levande på EFS vårbasar i Södertälje den 12 mars.

EFS internationella mission firar 150 år under 2016

Den 15 mars i år var det 150 år sedan Evangeliska Fosterlandsstiftelsens, EFS, första missionärer steg i land i Massawa, i dag Eritrea. Johan Lange, Carl Johan Carlsson och Per Eric Kjellberg – de tre var unga och deras mål var att ta sig till oromofolket i sydvästra Etiopien.

De lyckades inte och det gjorde inte heller de fyra följande oromo-expeditionerna mellan åren 1877 och 1893. I dem deltog enbart svenska missionärer. Först 1898 nåddes målet. Den här gången fanns inga svenskar med i expeditionen. Just året 1898 betraktas som den lutherska kyrkans födelseår i Etiopien. En kyrka som vuxit och som nu är världens största lutherska kyrka med 7,6 miljoner medlemmar.

De tre pionjärerna: Lange, Carlsson och Kjellberg lade grunden till den evangeliskt lutherska kyrkan i Eritrea och det är tack vare dem som EFS i år firar 150 år av internationell mission. Under EFS årskonferens i Södertälje den 5-8 maj uppmärksammades de 150 åren på olika sätt och den 12-14 augusti arrangeras Missionsforum på Hagabergs folkhögskola. Dit kommer representanter från EFS distrikt för att diskutera vision och strategi för EFS internationella mission framöver.

Vårbasar på Hagaberg

Vårbasar hos EFS på Hagaberg i Södertälje. För 45:e gången. Intäkterna går helt och hållet till olika projekt i Etiopien. Till utbildning i kvinnligt ledarskap, till barnmorskeutbildning vid Airasjukhuset samt till dem som är i behov av akut hjälp på grund av torkan.

Gerry Rönmark minns den första basaren den 6 mars 1971. Burkarna med Bako-blandning, berberi, såldes då till förmån för sjukvårdsarbete, blindskola, barn- och flickhem i Etiopien och Indien.

Gerry Rönmark sålde bland annat vackra etiopiska korgar och fungerade senare som auktionsförrättare.

När vi kommer till Hagaberg har basaren pågått en halvtimme, parkeringen är full och inne i den stora lokalen trängs människor runt stånden. Här kan man ta lotter, handla blommor, böcker, bröd, kakor, leksaker och välgjorda korgar liksom annat vackert etiopiskt hantverk. Det är Gerry Rönmark som sköter försäljningen av det sistnämnda, och också han som senare fungerar som auktionsutropare.

Kerstin Sandelin är en av basarens arrangörer. Hon berättar att cirka 100 personer är engagerade i den.

aberg för projekt i Etiopien

Kerstin Sandelin, en av basarens arrangörer.

- Vi var ett 50-tal här i går kväll som förberedde det hela. Klart att det ligger mycket sammanlagt arbete bakom, men olika personer ansvarar för olika stånd. Så själva organisationen är inte så betungande, menar Kerstin.

Hon konstaterar att loppisförsäljningen gick bättre förr. Numera säljs begagnade ting på så många olika håll. Annat drar i stället. Inte minst matsalen där köerna är långa och där pajer, piroger, smörgåsar med pepparsås och avancerade bakverk serveras. Här är det svårt att hitta plats.

Det huvudsakliga syftet med basaren är förstås att få in pengar till de olika projekten och hit kommer inte bara EFS:are utan folk från hela Södertälje med omgivning.

Projekten som får ekonomiskt stöd är till att börja med Airasjukhuset, där det har varit svårt att rekrytera utbildade barnmorskor. Nu har man startat sådan utbildning på sjuksköterskeskolan i Aira.

På sjukhuset har man årligen cirka 1 500 förlossningar och 500 kejsarsnitt utförs. De flesta förlossningarna är komplicerade.

Ekonomiskt stöd går också till kvinnor i ledande befattningar inom Mekane Yesus-

Många besökare hade kommit till EFS-basaren på Hagaberg.

kyrkan, som EFS samarbetar med. Där har flera fått en ettårig kurs i ledarskap. Målet är att försöka att få kvinnor att ta större ansvar, både i församlingsarbetet och i hemmet, eftersom man vet att det medför förbättringar inom en mängd områden.

Över 18 miljoner människor i Etiopien behöver matbistånd som en följd av den svåra torkan, den värsta på 30 år. Knappt hälften omfattas av internationella hjälpprogram och EFS har centralt startat en insamling under namnet "Etiopien svälter" (mer om den på sid 10-11).

Text och bilder: Pia Virving

Tesfai och Simon Sebhatu i ståndet för smörgåsar med pepparsås (berberisås).

Deras etiopienhistoria spänner över

De var där under kejsar Haile Selassies tid, under Mengistus diktatur och under flera år av Meles Zenawis år som premiärminister. EFS-medarbetarna Lars och Margareta Johansson har 24 års erfarenhet av Etiopien. Senast fyra vintrar 2010-2013 då de var seniorvolontärer på Airasjukhuset. - Vi kom igång direkt med arbete, umgänge och injera. Ränderna går aldrig ur, konstaterar Margareta.

- Sen barndomen drömde jag om att bli missionär, Lasse hade inga såna tankar, berättar Margareta eller Meta, som de flesta känner henne som.

Men så kom det där ungdomsläget i EFS:s regi i Transtrand påskan 1965, där båda deltog. Läget där man berättade om att en praktisk man behövdes till sjukhuset i Nakamte, som drevs av EFS:s mission. Lasse bestämde sig direkt. Behovet blev hans kallelse. Han skulle snart ta ingenjörsexamen på maskinlinjen och hade dessutom vuxit upp på ett litet lantbruk, där han med sin far både snickrat och byggt hus under tonåren. Kontraktet var på ett år.

- Efter att han skrivit på, fann vi varandra. Det sa klick. Han reste till Afrika i juli -65 och där stod jag kvar på Arlanda och grät, minns Meta.

Efter två dagar i Addis Abeba kastades Lasse in i arbetet på sjukhuset i Nakamte.

- Jag trivdes direkt. Jag basade över ett gäng snickare, murare och trädgårdsarbetare med skiftande kompetens. Byggede och reparerade, ändrade och justerade efter chefsläkare Stig Lundholms visioner och önskingar.

Mellan Norrköping och Nakamte gick breven tätt. De finns i dag väl bevarade hemma hos Meta och Lasse på Vikbolandet,

Avskedsfest för Meta och Lasse på Entotto inför hemfärden i juli 2005.

prydligt lagda i buntar, hopbundna med sidenband.

- Jag fick höra talas om julflygningarna från Sverige till Etiopien, sålde min Saab, köpte biljett, flög ner och sen hade vi en härlig månad tillsammans. Bland annat reste vi med landsvägsbuss till Langano och där, på nyårsaftonen 1965, växlade vi förlovningsringar vid kratersjöns strand. På sjukhuset i Nakamte ville de ha Lasse kvar, så när vårterminen var slut lämnade Meta sin lärartjänst. Lasse kom hem till Sverige och bröllopet stod i augusti 1966. Sen reste de båda ut för en treårsperiod på missionärsvillkor. Metas dröm hade gått i uppfyllelse.

Pionjärarbete i Didessadalens "elefantgräs", där ett nytt samhälle byggs upp.

Under det första året i Nakamte fick Meta två missionärsbarn att undervisa och så småningom, i januari 1968, föddes första barnet, Erik.

På sjukhuset fanns både kirurg och barnmorska, båda svenskar. Ett par timmar efter nedkomsten bars Meta hem på bår, tvärs över gräsmattan, till huset där familjen bodde. Och Lasse? Han arbetade på som vanligt.

- Ingen pappaledighet där inte, konstaterar Meta, som omedelbart började skriva brev hem till föräldrarna för att berätta om tilldragelsen. Telefon fanns förstås inte. Lasse gick samma eftermiddag till Nakamte telecommunication för att skicka ett telegram: "A son is born". Redan nästa dag kom svaret från Sverige: "God bless you and your son".

Tre år går fort. Snart var det dags att åka hem till Sverige. Men bara för en kortare period. För legendariske Per Stjärne hade kommit med en förfrågan. Kunde de tänka sig ett pionjärbarn i Didessadalen för gumuz-folket (shankalla på den tiden). Det handlade om att bygga upp ett nytt samhälle cirka fem mil från Nakamte, nere i "elefantgräset". Meta och Lasse var överens.

- Inte kunde vi tacka nej. Fast först blev det en hemmavistelse på sex månader, vi väntade vårt andra barn, Karin, som föddes i januari 1970. I mars reste vi sen ner till Didessadalen, där vi stannade i sex år. Våra mest intressanta år i Etiopien, tycker båda.

För Lasse blev det nu en intensiv tid med uppbyggnaden i Dimto, som platsen kom att heta. Dimto är en biflod till Didessa, i sin tur en biflod till Blå Nilen.

- Jag kom över en begagnad blockmaskin på Building College i Addis. Med den

Lasse, Ola, Karin, Erik och Meta i Dimto runt 1974.

tillverkade vi under ett temporärt grästack cementhålstén till alla våra byggnader med stor hjälp av elgeneratorn som också anskaffats. Projektet fick även en fyrhjulsdriven Toyota-pickup, en traktor med vagn, plog, harv och en "bush-cutter" – en gräsklippare som kunde hängas på traktorn ungefär som plogen och harven.

Lasse mätte och vägde av och drog upp riktlinjer för placering av flera bostadshus, skola, klinik, garage och verkstad. Han gjorde ritningar och planerade budget. Pengarna kom från Lutherska världsförbundet och dit skickades regelbundet rapporter. Under det första året pendlade Lasse från Nakamte. Han övernattade på bilens flak, i tält och så småningom i en liten gräshydd. Men på försommaren 1971 kunde hela familjen flytta in i ett nybyggt hus i Dimto.

- Våra etiopiska vänner i Nakamte var chockade över flytten. De hade vetat om den

Lasse med en av nybyggarna framför Toyota-trucken i Dimto.

En avlägsen by i södra Etiopien får el 2004. Många armar hjälper till att bära stolpen.

i ett år, men trodde inte att den skulle bli av. "You will be killed", varnade de. Eller dö i malaria.

Skolan i Dimto kom igång. Varje år ökades den med en årskurs. Även familjen Johansson växte. Tredje barnet, Ola, föddes i november 1972 på sjukhuset i Nakamte, som låg knappt fem mil därifrån och 800 meter högre upp. Resan dit var dramatisk.

- Vi fick punktering. Till råga på allt visade det sig att det inte fanns någon luft i reservdäcket.

För cirka 60 barn som kom långt ifrån byggdes på traditionellt vis ett enkelt skolkolhem. Kliniken hade snart fullt upp, på verandan trängdes patienter från morgon till kväll. Närmsta sjukhuset fanns i Nakamte.

Till sin hjälp i Dimto hade Lasse och Meta ett 10-tal fast anställda och ett antal dagarbetare.

- Så småningom kom den stora utmaningen som gick ut på att vandra runt i dalen och erbjuda mark till settlement. Gumuzfolket var misstänksamma. Fattiga oromos lättare att övertala. Första året slog sig 12 familjer ner, sex gumuz och sex oromos. När vi lämnade projektet 1976 fanns 400 familjer på plats och deras livskvalitet hade förbättrats väsentligt, berättar Lasse.

Familjen Johansson i Nakamte 1982. Familjen har utökats med David, som sitter i knät på pappa Lasse.

Mekane Yesuskyrkan placerade tidigt en evangelist i Dimto. Till att börja med hölls söndagsgudstjänsterna i ett klassrum, men 1975 byggdes den första enkla kyrkan med grästack på det nya området.

I dag finns det fler än 20 församlingar i dalen och många tusen kristna.

Efter två år i Sverige blev det åter Nakamte, där Lasse skulle bli rådgivare för Mekane Yesuskyrkans utvecklingsarbete inom synoden.

- Under vårt sista år i Didessa hade Erik börjat i första klass och bott på skolhemmet

Lasse och Tor Forsman på väg till ett brobygge 1982 i ett avlägset område långt utanför Nakamte.

1974
planterade
familjen ett
mangoträd i
Dimto. Ola
(fr. v) och Erik
på var sin sida
om den lilla
plantan.

på Entotto. Nu fick jag missionens löfte att ha svensk skola i Nakamte för våra egna och en annan familjs barn. Inget mer skolhem och ingen splittrad familj. Det kändes skönt, säger Meta, som berättar att man under barnens uppväxt försökte göra tillvaron så svensk som möjligt.

- Ändå var det ju exotiskt med apor i träden, hyenor som röt på nätterna, etiopiska lekkamrater och amharinjan som talades.

I Nakamte föddes David 1979. När han var fyra år flyttade familjen hem till Sverige och nu kom det att bli åtta år på Vikbolandet.

När så Lasse och Meta fick en ny kal-

Åtta år senare.
Både träd och
pojkar har vuxit
rejält.

Meta och Lasse
på besök i
Dimto – det
är 30 år sedan
mangoträdet
planterades.

lelse från Mekane Yesuskyrkan 1991 var det bara David som flyttade med. De tre andra barnen stod nu på egna ben. För Lasse handlade det om arbete inom Mekane Yesuskyrkans tekniska avdelning i Addis Abeba. David kom att gå hela sexan och högstadiet i Svenska skolan. Meta skötte gästhemmet på Entotto på halvtid.

- Fast jag arbetade heltid, konstaterar Meta.

Fyra år i Addis följdes av sex år i Sverige och när Lasse och Meta 2001 fick en ny förfrågan från Mekane Yesuskyrkan via EFS mission handlade det om ungefär samma uppgifter som tidigare. Mellan 2002 och 2005 bodde paret på Entotto och när de flyttade hem den 5 juli 2005, 40 år efter det att Lasse kommit ner första gången, var det pensionsdags för Lasse. Hemma väntade barn och sex barnbarn.

- Våra vuxna barn uppskattar Etiopien, de längtar tillbaka och besöker gärna landet. Det känns bra. För vår egen del känner vi stor tacksamhet över alla upplevelser vi haft och över alla underbara människor vi lärt känna. Etiopienåren är mycket dyrbara minnen för oss.

Text: Margareta Johansson/Pia Virving
Bilder: Margareta och Lars Johansson

Kunskapsutbyte mellan skolor i V

November månad på Ras Hotel i Addis Abeba. Jo, de är här, liksom tidigare år. Eleverna från Rudbeckianska gymnasiet i Västerås tillsammans med tre lärare. Under två veckor ska de utbyta kunskap med jämnåriga etiopiska elever på Abiyot Kirs Preparatory School.

*David Borg, som varit med och utvecklat samhällsprogrammets internationella profil på Rudbeckianska gymnasiet i Västerås.
Foto: Matilda Rahkolin*

David Borg är ansvarig lärare och det är han som tillsammans med några kollegor utvecklat samhällsprogrammets internationella profil på Rudbeckianska gymnasiet i Västerås, för övrigt Sveriges äldsta gymnasium, grundat år 1623.

Under elevernas tre gymnasieår är undervisningen inriktad på globala frågor. I årskurs 3 görs ett omfattande projekt, ett slags examensarbete, som pågår hela läsåret. I det ingår en fältstudie, antingen i Etiopien eller i den internationella profilens europeiska partnerland Österrike.

Att det blev just Etiopien beror på David Borg. Han studerade i början av 2000-talet på Högskolan i Dalarna. Där hade man utbyte med Kotebe College of Teacher Education i Addis Abeba och David fick möjlighet att resa ner till Etiopien.

- Redan vid första besöket 2002 blev jag helförtjust i landet och jag återvände dit flera gånger under studietiden. Att fältarbetet kom att förläggas till Etiopien är alltså ingen slump, menar han.

Under hela det tredje gymnasieåret görs ett vetenskapligt arbete. I det ingår en fältstudie som utförs antingen i Etiopien eller också i Österrike. Foto: David Borg

Att lära sig av varandra, att förstå betydelsen av hållbara relationer och av internationellt samarbete.

Det är enligt David det huvudsakliga syftet med utbytet. Därför är det mycket viktigt att ledning, lärare och elever som man har kontakt med är delaktiga, så att det verkligen blir ett ömsesidigt kunskapsutbyte.

Under hela årskurs 3 arbetar de svenska eleverna med ett vetenskapligt arbete, där de undersöker olika områden och jämför sina länder.

- Det kan röra miljöfrågor, till exempel vattenfrågor, eller andra hållbarhetsfrågor som exempelvis handlar om utbildningssystemet eller infrastrukturen. En annan gång behandlar vi sociala hållbarhetsfrågor som vaccinationer, stress, utbrändhet, könsstämpning och hedersrelaterade ämnen. Hela tiden gör vi en jämförelse mellan våra länder, förklarar David.

På Abiyot Kirs Preparatory School i Addis, tidigare hette skolan Girls Christian Academy (GCA), finns en internationell klubb, där elever från både naturvetenskapliga och samhällsvetenskapliga inriktningar är medlemmar. Det är de här eleverna i klasserna 11-12 som västeråseleverna samarbetar med.

Västerås och Addis Abeba

- Vi har haft kontakt med den här skolan sedan starten 2007. Men vi har också samarbete med St Joseph's School vid Meskel Square och en vilande kontakt med Nazareth School, båda kända privatskolor med katolsk moderorganisation.

Många av eleverna, både de svenska och de etiopiska, är mycket ambitiösa. Skillnaden är, säger David, att de etiopiska eleverna får färre chanser i skolan och att konkurrensen är mycket hård. Misslyckas du är det ditt problem. I Sverige ges fler chanser. När det gäller intresset att diskutera samhällsfrågor, utvecklingstrender och utmaningar inför framtiden är engagemanget lika stort hos både de svenska och de etiopiska eleverna.

Förutom samarbetet med de etiopiska eleverna hinner de 15-16 svenska gymnasieeleverna med en hel del annat under tvåveckorsbesöket. Man besöker Marefa Children, en liten NGO (non- governmental organization) med verksamhet i Kalityområdet. Organisationen arbetar med entreprenörskap och inkomstgenererande aktiviteter för kvinnor. Man är också engagerad i arbetet med att motverka skadliga "traditionella sedvänjor" t.ex. könsstympning.

Cheshire Children Services som hjälper barn med funktionshinder får också ett besök. Likaså Entottoberget med Menelik-museet, Nationalmuseum, Svenska ambassaden/Sida och så Lalibela.

Områdena för det vetenskapliga arbetet varierar från år till år, men det handlar alltid om att göra jämförelser och utbyta erfarenheter mellan de olika länderna. Foto: David Borg

De svenska eleverna samarbetar med elever i årskurserna 11-12 på Abiyot Kirs Preparatory School i Addis Abeba. Foto: David Borg

- Dit åker vi över helgen för att titta på det fantastiska världsarvet, stenkyrkorna, men också för att förstå skillnaden mellan stad och landsbygd i Etiopien, förklarar David, som för övrigt är vän med Seife Tuulloskorpi, svensk importör av etiopiskt kaffe och känd för oss inom Svensk-Etiopiska Föreningen.

- Tack vare honom får vi i kaffets förlovade land genomföra en professionell koppning, där karaktär och egenart hos de olika kaffebönorna jämförs.

Hur många gånger David besökt Etiopien sedan 2002? Nej, det har han ingen aning om, ett 20-tal gånger minst i alla fall.

Förhoppningsvis ses vi igen på Ras Hotel i november!

Text: Pia Virving

Att lära sig av varandra och att förstå betydelsen av hållbara relationer och globalt samarbete är viktigt, menar David Borg, som redan under de egna studierna på Högskolan i Dalarna fick möjlighet att resa till Etiopien.

Foto: Josefin Jönsson

GREVYZEBRAN

Grevyzebran är störst av alla zebror och är nog den som är mest hotad. Förutom i Etiopien lever Grevyzebran i norra Kenya. I Etiopien hittar man den bl.a. på Alladeghislätten norr om Awash. Här är djuren mycket skygga, för lokalbefolkningen jagar dem hårt, eftersom man tror att kött och fett från dem kan bota vissa sjukdomar.

Zebrorna i söder, på Sariteslätten nordväst om Yabello, är mindre skygga. Där kan man komma nära och ta bra bilder om man önskar.

Några få finns även kvar på Chelbislätten, öster om Turkanasjön.

Numera är Sariteslätten det enda stället där man kan se både Grevyzebran och Stäppzebran,

De kan gå nästan sida vid sida.

In på 70- talet hittade man båda arterna vid Murulle på Omoflodens östra strand, men de är tyvärr borta sen länge därifrån.

Teckningen på en zebra är som ett fingeravtryck, det finns inte två som är lika.

De är till och med olika på de olika sidorna av djuret. Men det lilla upp och nervända y:et på bogen har alla.

Hur ser man skillnad på dem då?

Grevyzebran har, förutom att den är större, smala ränder och stora runda öron.

Stäppzebran har breda ränder och små spetsiga öron, se bilderna !

Båda bilderna är från Sariteslätten.

STÄPPZEBRAN

Den mindre av dem hittar man lättast i Nech-Sahrparken öster om Arba Minch. Här ska det finnas cirka 3000 djur enligt parkens beräkningar. I Nech-Sahrparken är de mycket oskygga, man kan gå upp till cirka 25 meter från dem. Även de nere runt omkring Yabello är oskygga och går att komma nära. Man hittar zebror både norr, öster och söder om Yabello, ibland betar de bland kossorna.

Stäppzebror finns även på Sariteslätten, där man fortfarande kan se båda arterna och dessutom mycket nära varandra.

Lägg märke till de breda ränderna och de små spetsiga öronen på den här zebbran. Förr fanns det stäppzebror utan man väster om Gambella, men de har inte setts till på många år.

De hade alltså ingen man alls på halsen, de såg ut som om de var klippta.

Text och bilder: Håkan Pohlstrand

Kort presentation av ny bok

Thinking Outside the Box:
Essays on the History and (Under) Development of Ethiopia

Av Eva Poluha och Elehu Feleke

Kan beställas från
bokus.com, pris 231 kr

Eva Poluha är en socialantropolog som intresserat sig för Etiopien alltsedan tidigt 1970-tal. Hennes livspartner, Elehu Feleke, är praktiserande läkare och har arbetat i såväl Sverige som Etiopien. Tillsammans har de lagt mer än 40 års erfarenheter i denna vackra och läsarvänliga bok.

Thinking Outside the Box är dubbelt så lång som de flesta böcker som produceras idag, men de breda marginalerna och det stora typsnittet gör att boken är lätt att hålla i och läsa. Den huvudfråga som författarna försöker besvara är varför Etiopien fortfarande är ett av de fattigaste länderna i världen, trots sina naturtillgångar, mänskliga resurser och en rik historia.

Boken har sju kapitel (eller essäer) som kan läsas separat. De första tre kapitlen är ett försök att rekonstruera Etiopiens historia från de första århundradena efter Kristus fram till 1991. De första tre kapitlen är viktiga för en seriös läsare som verkligen vill försöka förstå landets långa och komplicerade historia. Etiopien är onekligen en av de äldsta ännu existerande nationalstaterna i världen. Författarna erkänner att de inte kunnat undvika årtal och platsnamn och uppmanar därför läsaren att ta del av sammanfattningarna i slutet av varje kapitel. Det bästa med de första tre kapitlen är

emellertid kartorna på sidorna 50-54. De gör det lätt för läsaren att föreställa sig den etiopiska statens utbredning över tid, inklusive migrations- och handelsrutter, eftersom dessa skeenden har lagts ovanpå dagens fysiska karta över landet.

Kapitel fyra och fem tecknar en utmärkt bakgrund till bokens huvudfråga, nämligen varför Etiopien förblivit ett av de fattigaste länderna i världen. De mänskliga och institutionella resurserna diskuteras i kapitel fyra, medan ekonomin och den ekonomiska politiken efter 1991 avhandlas i kapitel fem. I kapitel sex förklarar författarna varför och på vilka sätt Europa och Asien har lyckats skapa utveckling. Det sista kapitlet är ett djärvt försök att besvara frågan varför Etiopien förblivit fattigt. Etiopien behöver ej förbli underutvecklat, argumenterar författarna, utan skulle kunna besegra fattigdomen om dess ledare, den akademiska eliten och biståndsgivare började tänka utanför ”boxen”. Författarna ger några exempel på hur detta skulle kunna göras.

Om du vill ha en bok som fångar Etiopiens historia, dess samhällsliv och ekonomiska utmaningar genom seklen och om du vill ha en bok som du kan läsa i små doser, då är *Thinking Outside the Box* verkligen svaret.

Tekeste Negash från Malmö

Erna och Bernhard Lindahl

Erna Lindahl avled den 19 juli 2015, 89 år gammal. Bernhard Lindahl den 11 december 2015. Han var då 90 år. Bernhard var medlem av Svensk-Etiopiska Föreningens styrelse åren 1977-1990.

Från den lyckligaste perioden i deras liv: Erna och Bernhard Lindahl med sonen Ulf. Bilden togs i samband med Silver Jubilee Fair 1955. Foto: Privat

Det är få svenskar som har blivit så betagna av Etiopien som Erna och Bernhard Lindahl. De tillbringade inte mer än tio år där, 1955 – 1960 och 1964–1970, men det färgade hela deras liv. Vännerna de fick där behöll de kontakten med och landet var aldrig långt borta i tankarna.

Vad som fick en bondson från Västerbotten och en dotter till en möbeltapetserare och en hattsömmerska i Katrineholm att ansöka om en tjänst i Addis Abeba, bara några år efter kriget har vi barn (Ulf, Björn och Lena), aldrig riktigt fått en förklaring på.

Men vi har ofta hört historien om hur Bernhard efter några veckor ringde upp Centralkommittén för svenskt tekniskt bistånd, som utlyst tjänsten, för att höra hur det gick.

-Ni är den ende sökande. Börja vaccinera er! blev svaret.

Enligt Bernhards egna uträkning var han den sjätte svenske biståndsarbetaren som skickades ut 1955. Det var nog Ernas äventyrlust som var den största drivkraften. Hon hade rest som au pair till London 1947, därefter Genève. Tillsammans med en väninna liftade hon genom hela Europa 1949.

Erna och Bernhard träffade varandra på en folkdanskurs på Skansen och folkdräkten var en självklar del av packningen till Afrika.

De första sju månaderna bodde de i ett chikahus. Så kunde de flytta till en tjänstebostad på Building College, som i expressfart byggts upp och där Bernhard skulle arbeta som lärare.

Eftersom all form av biståndsverksamhet krävde byggnader var det en naturlig startpunkt för det första svenska biståndsprojektet. Planen var att utbilda praktiska byggingenjörer som kunde bygga landet. Men studenterna gjorde ofta kometkarriär. Det blev därför också bl. a en minister, en borgmästare och chef för vattenverken av den första studentkullen.

Men det tar tid att ändra ett helt land. När familjen återvände till Etiopien kunde Bernhard ibland ironiskt kommentera att det enda som var kvar från hans första period var snapsvisorna han diktat, och som fortfarande sjöngs på fester. Det är en sanning med modifikation. Building College, som nu är en del av universitetet, står den dag som idag är.

Intresset för Etiopien gjorde att Bernhard byggde upp en stor samling av Etiopienlitteratur. Den använde han för att flitigt skriva artiklar i Tenaestelin och som ett avslutande livsprojekt, en mer än 3 000 sidor lång lokalhistoria om orter i Etiopien. Den finns idag tillgänglig i elektronisk form på Nordiska Afrikainstitutets hemmasidor.

Björn Lindahl

Eskil Brännäng till minne

Foto: Privat

Eskil Brännäng avled den 10 januari i en ålder av 91 år. Under åren 1993 till 2001 var han Svensk-Etiopiska Föreningens skattmästare och styrelseledamot.

Eskil var agronomie doktor i husdjursgenetik. Från 1966 till 1985 vistades han i Etiopien och arbetade för Sidas CADU-projekt i Asella som husdjursspecialist och projektsamordnare. Från 1989 undervisade han vid Alemaya University of Agriculture i Hararge-provinsen, där han handledde masterstudenter. Han har även haft uppdrag i Tanzania, Kenya, Thailand, Zambia och för FAO i Rom. Sedan 1977 var Eskil ledamot av Kungliga skogs- och lantbruksakademien.

Eskil skrev under åren många artiklar i Tennaestelin inom sitt kunskapsområde.

I minnesrunan i Uppsala Nya Tidning den 2 februari 2016 stod: "Eskil hade ett stort hjärta och en vid vänkrets både här hemma och i Etiopien, där många även fått stöd av Eskil på olika sätt. Han var alltid hjälpsam och spred värme och entusiasm bland vänner och medarbetare. Vi minns Eskil med glädje och stor tacksamhet."

Vi i Svensk-Etiopiska Föreningen instämmer i hyllningarna.

Svensk-Etiopiska Föreningen har överlämnat en gåva till föreningen Hylte hjälper Debre Zeyt till Eskils minne.

Eskil Brännäng efterlämnar hustrun Feleketch, dottrarna Carina och Marie med familjer samt Feleketchs barn Misrak, Brook och Amdie med familjer.

Ruth Eknor till minne

Foto: Privat

Ruth Eknor från Örkelljunga har avlidit i en ålder av 91 år. Hon var sedan 1945 gift med Ingvar Eknor, som avled på juldagen 2012.

Ruth föddes 1924 på prärien i North Dakota USA i en liten stad som hette Jamestown.

På våren 1946 flyttade Ruth och Ingvar till Etiopien där de stannade i 15 år. Där fick de fem barn. Ruth var mycket aktiv i Mekane Yesus kyrkan, hon ordnade symöten och familjeträffar, inbjöd till "flickgrupp" där hon lärde de svenska skolflickorna att sy m.m. Eftersom det inte fanns några kläder att köpa i Etiopien sydde Ruth alla kläder till sig själv och den växande barnaskaran och fick även hjälpa andra svenska familjer med det. Som rektorsfru på Building College tog representationsuppgifterna över och hon arrangerade bland annat två stora invigningsfester med Etiopiens kejsare Haile Selassie, prins Bertil och flera hundra gäster.

Sommaren 1960 flyttade Ruth och Ingvar tillbaka till Örkelljunga där de fick ännu ett barn. Ganska snart engagerade Ruth sig i Örkelljunga församling. Ruth brann för all hjälpverksamhet och var aktiv i Röda korset, Rädda barnen, EFS och Svenska Kyrkans mission. Men Afrika hade aldrig slutat locka. 1983 återvände Ruth med sin Ingvar, nu som missionär, till den lilla byn Ihanja i Tanzania.

När Ruth gick i pension 1989 var hon med och startade klädinsamling i församlingens regi, det som sedan skulle övergå till Café Sackeus. Hon sörjes närmast av barnen Elisabet, Karin, Eva-Lina, Paul, Ola och Maria med familjer.

Karin Uddling

Protokoll fört vid Svensk-Etiopisk

§ 1 Mötets öppnande

Föreningens ordförande Biniyam Wondimu öppnade mötet och hälsade alla välkomna.

§ 2 Årsmötets rätta utlysande

Årsmötet godkände utlysande av årsmöte.

§ 3 Mötesordförande, mötessekreterare

Biniyam Wondimu valdes att leda årsmötesförhandlingarna och Ingegerd Nylander valdes till sekreterare.

§ 4 Justerare av årsmötesprotokollet

Örjan Åkerrén valdes att jämte mötesordföranden justera protokollet från årsmötesförhandlingarna.

§ 5 Verksamhetsberättelse och resultaträkning

Per Wallgren kommenterade föreningens resultat och balansräkning för år 2015. Stipendiefonderna och Karin Mobrings fond visar på ett resultat av plus 19.556:18. Föreningen ett underskott på 15.606:77, totalt ett resultat på plus 3.949:41. Handlingarna godkändes.

§ 6 Revisionsberättelse

Revisionsberättelsen föredrogs av revisor Åke Clason, som inte hade något att erinra. Årets totala resultat 886.102:02 fastställdes och 3.949:41 överförs i ny räkning. Revisionsberättelsen godkändes och lades till handlingarna.

§ 7 Ansvarsfrihet

Årsmötet fastställde resultat och balansräkning för år 2015.

Årsmötet gav styrelsen ansvarsfrihet för verksamhetsåret 2015.

§ 8 Medlemsavgift

Ingen ändring av medlemsavgiften på 250 kr per hushåll för 2017.

§ 9 Val av styrelse för perioden 2016-2017

Valberedningens sammankallande Astrid Assefa föredrog valberedningens förslag till styrelse.

Omval av Sven Britton, Sonja Pohlstrand,

Jan Olof Gustavi och Örjan Åkerrén på två år. Biniyam Wondimu, Håkan Pohlstrand, Wessen Beshah, Per Wallgren, Ingegerd Nylander, Anne Naglo och Josef Yohannes kvarstår ytterligare ett år.

Biniyam Wondimu omvaldes till ordförande för ytterligare ett år.

Förslaget godkändes av årsmötet.

§ 10 Revisorer

Omval av Åke Clason som ordinarie revisor på två år. Eric Renman kvarstår som ordinarie revisor och Astrid von Rosen som revisorssuppleant i ytterligare ett år.

§ 11 Valberedning

Astrid Assefa (sammankallande) omvaldes på ett år. Emily Marino och Meaza Alemu Sjöman kvarstår som ordinarie ledamöter i ett år. Förslaget godkändes av årsmötet.

§ 12 Redaktionskommitté

Till redaktionskommitté omvaldes Ingegerd Nylander, Pia Virving, Sven Britton och Annika Smith på ett år. Martin Hydén, webmaster för föreningens hemsida, omvaldes på ett år.

En medlem konstaterade att hemsidan blivit bättre, upplägget är bra, men en presentation med kontaktuppgifter till styrelse och redaktion saknas. Förslaget vidarebefordras till Martin Hydén.

§ 13 Tenaestelin

Tidningen är nu inne på sin 57:e årgång. Pia Virving gav en översikt över innehållet i kommande nummer, som beräknas komma ut till midsommar, bl.a. aktuell information om vad som händer i Etiopien, rapport från en biståndsorganisation Hiwot och Viveka Halldin Norberg, som rest tillbaka till Etiopien efter 40 år.

§ 14 Stipendiefonden och Karin Mobrings fond

Ekonomisk redovisning för 2015 har kommit från syster Senkenesh och Medhen Social Center. Vid 2015 års årsmöte togs beslut att stödja MSC med 20.000 kr per år i tre år.

Årsmötet i Föreningens årsmöte den 16 april 2016

20.000 kr för år 2015 har överförts.

Karin Mobrings fond till stöd för Fattigfonden vid Airasjukhuset var ursprungligen 450.000 kr. 25.000 betalas i år och 2017.

Till Föreningen Hylte hjälper Debre Zeyt har 10.000 kr betalats ur löpande medel. Även nästa år får Hylte 10.000 kr till fadderbarn och deras familjer.

§ 15 Trädplaneringsprojektet

Inga utbetalningar till Ethiopian Heritage Trust och trädplaneringsprojektet har gjorts under 2015. Orsaken är att polisen stoppat verksamheten med stöd av anti-korruptionslagar. Sedan den ansvarige agronomen avlidit har det visat sig att både den interne och externe revisorn varit inblandade i korruptionsaffärer och båda sitter nu i fängelse. Svensk-Etiopiska Föreningens andel i projektet berörs inte, planteringen av träd är avslutad. Vi har planterat två hektar per år. Biniyam Wondimu har besökt projektet två gånger per år och följt upp verksamheten och någon ur styrelsen har besökt Entoto varje år.

Verksamheten är nu omorganiserad och en ny chef, en kvinna, har tillträtt. Meningen är att den sista delen av projektet skall slutföras. Att göra Entotoparken till ett rekreations-område med gångvägar och caféer.

Tills vidare är alla utbetalningar frysta, insatta pengar finns låsta i banken. Alla gåvomedel bokförs på en egen post.

Människor bosatta i området samarbetar och får sin försörjning genom att klippa ner nya skott av eukalyptusträden och sälja. Veden används till matlagning. Det tar sex år att utrota ett eukalyptusträd. Fler och fler får elektricitet och så småningom kommer träd inte att behövas för matlagning.

Biniyam uppmanade dock att fortsätta med gåvor till projektet, det finns fler trädprojekt i Etiopien.

Meddelande om projektets fortsättning kommer att finnas på hemsidan.

§ 16 Förslag till nytt projekt

Många skolbarn svimmar av hunger. Föreningen har diskuterat att starta ett projekt där skolbarn från fattiga områden kan få ett mål mat om dagen i skolan. Genom svenska skolan/norska skolan i Addis Abeba har föreningen fått kontakt med en skola i grannskapet, en grundskola och dagis med 50-60 barn. Ett mål mat kostar 12 Birr per barn och dag. Maten lagas av låginkomsttagare runt om skolan som säljer till skolan, och får på så vis en försörjning. Något avtal har ännu inte skrivits.

Årsmötet gav styrelsen i uppdrag att gå vidare med planeringen. Ett speciellt konto kommer att sättas upp. Medel till projektet kommer att utgöras av lotterier och frivilliga bidrag från medlemmarna, månadsvis eller engångssummor. Ett första bidrag blir intäkterna från dagens lotteri.

Det nya projektet kommer att även att presenteras på hemsidan.

§ 17 Motioner till årsmötet

Inga motioner hade inkommit.

§ 18 Övriga frågor

Inga övriga frågor

§ 19 Mötets avslutande

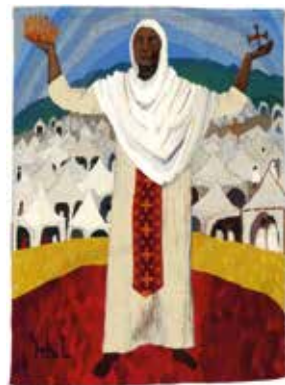
Mötesordföranden Biniyam Wondimu avslutade mötet och framförde ett varmt tack till styrelseledamöter, valberedning, revisorer samt redaktion för det gångna verksamhetsåret.

Stockholm den 16 april 2016

*Biniyam Wondimu, Ordförande
Ingegerd Nylander, Sekreterare
Örjan Åkerrén, Justerare*

Örjan Åkerrén
Valloxvägen 40 L
741 42 Knivsta

Eleni – tre kejsares drottningmoder

Helena hade vi kanske sagt. Hon var troligen född kring 1430 som dotter till kungen av Hadiya. Var först muslim men konverterade till kristendomen. Krönikörerna beskriver henne som troende, god och vacker.

1445 gifte hon sig med kejsaren Zara Jaqob. Både kyrka och administration blomstrade. Kejsaren hade fler hustrur, trots att han beskrivs som starkt troende kristen. Uttrycket kan betvivlas när man läser att han misshandlade en av fruarna. Tseyon Megusa, som hon hette, dog av misshandeln 1462. Hennes son ”skadade” fadern och det blev en långvarig brytning.

Efter försoning utsågs sonen Ba’eda Maryam till tronföljare. När han 1468 blev kejsare utsåg han Eleni till drottningmoder. Hon blev medregent. Som god kristen grundade hon bl.a. ett av de mest betydande klostren kring Tanasjön, Mertule Maryam, numera en ruin. Hela hennes levnad präglades av konflikter och krig mellan kristna och muslimer, men hon ledde landet med klokhets. När Ba’eda Maryam dog 1478 var hans son Iskender bara sex år. Eleni knuffades åt sidan av avundsjuke herrar. Hon kom snabbt tillbaka och hade stort inflytande under Iskenders regering (1478-1494).

Även under Naod (1494-1508) hade Eleni stort inflytande. Trots goda relationer med både muslimska och kristna grannar lyckades hon inte hindra anfall från muslimska Harar. Naod dog i strid och Eleni blev för tredje gången drottningmoder för en pojke - Lebna Dengel var då bara sju år. Han försvarade i vuxen ålder sitt rike, men kriget fortsatte. Eleni ville motverka den hjälp muslimerna fick från Arabien och sände Matteus, en armenier till kung Manuel av Portugal. Portugal var en stor sjöfararnation, så Eleni hoppades på stöd. Det tog många år innan en svarsexpedition sändes och då var Eleni troligen död. En av de mest inflytelserika kvinnorna i Etiopiens historia enligt Paul Henze i *”Layers of Time: A History of Ethiopia”*.

Maria Ericson

Bildtext: Bilden på drottning Eleni från boken ”Woven into the Tapestry”(se sid 7.) Det vävda originalet av Berit Sahlström mäter 129x94 cm.© B. Sahlström